

T.a.v. het College van Burgemeester en Schepenen en van de Gemeenteraad.

Geachte heer Burgemeester, geachte dames en heren van het Schepencollege en van de Gemeenteraad van Halle,

N.a.v. het debat over de toekomst van de koloniale verwijzingen in de Halse publieke ruimtes wenst ook de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Halle zijn standpunt m.b.t. de koloniale beelden ('Leopold II' uit 1953 en 'Halse koloniale pioniers' uit 1932) in het Albertpark kenbaar te maken. Ons standpunt is dat deze beelden best op hun plaats kunnen blijven staan mits hun historische context adequaat geduid wordt. De redenering die ons tot die zienswijze brengt is de volgende.

1) Halle is – op historisch vlak – één van de slechtst bewaarde oude steden in België. Afgezien van enkele markante gebouwen en het stratenplan in de stadskern is er weinig dat aan de middeleeuwen en de vroegmoderne tijd herinnert. Voor de eeuwen na het ancien régime is het iets beter, maar zeker niet goed.

2) Standbeelden zijn belangrijk omdat ze kunnen helpen de historische lacunes in het straatbeeld op te vullen. Dat geldt ook voor de koloniale monumenten.

3) Elk standbeeld is onvermijdelijk het kind van een bepaald periode uit het verleden en van de toenmalige maatschappelijke context. Het draagt bijgevolg de toen vigerende sociale normen en maatschappelijke opvattingen uit.

4) Gezien de veranderde maatschappelijke context anno 2021 (een samenleving met burgers van diverse origine en met diverse gevoeligheden) en voortschrijdend wetenschappelijk inzicht en moreel besef, dringt een duiding van die context zich op. Dat is zeker zo voor de gecontesteerde koloniale beelden in het Albertpark.

5) Voor die laatste zou de duiding o.i. aan de volgende criteria moeten voldoen:

- Ze moet historisch-wetenschappelijk correct zijn (dus geen oude, koloniale ideologie vervangen door nieuwe 'mythen') en genuanceerd (ze mag dus niet in zwart/wit-denken vervallen).

- Ze moet duidelijk maken dat de koloniale ideologie en het foute mensbeeld (de verregaande minachting voor de Afrikaanse bevolking) waarvan de standbeelden de uiting zijn niet langer gedragen worden door de Halse inwoners van vandaag, meer zelfs, dat wij die uitdrukkelijk verwerpen.

- Ze moet duidelijk maken dat de Halse bevolking het onrecht, het geweld en de wreedheden die tijdens de Belgische koloniale overheersing in Afrika werden begaan erkent en radicaal veroordeelt, en dat zij het aangedane leed betreurt.

- Ze moet duidelijk maken dat de Halse bevolking deze standbeelden niet langer beschouwt als monumenten waarmee een vorst of koloniale pioniers geëerd worden, wel in tegendeel, maar als monumenten ter herdenking van wat er gebeurd is, als plekken van herinnering ('lieux de mémoire' in het vakjargon), en (waarom niet?) als ontmoetingsplekken waar gemeenschappen die ooit tegenover elkaar stonden elkaar kunnen vinden in wederzijdse verzoening over een gedeeld maar ongelijk ervaren en herinnerd verleden.

6) Hoe die kadering en duiding concreet dienen te gebeuren, daarover spreken we ons niet uit, maar ze kan alleszins niet bestaan uit het wegnemen van de beelden, ofwel om ze te vernietigen, ofwel om ze buiten de publieke ruimte op te slaan, tijdelijk ('bewarende quarantaine') of permanent (zoals in een museale context).

7) Immers, door de verwijdering ervan uit de publieke ruimte...

- lijkt het alsof wij het beschamende en pijnlijke koloniale verleden uit het straatbeeld wensen weg te poetsen en te vergeten wat er gebeurd is;

- gommen we een plek uit waar de Hallenaar met de koloniale geschiedenis van zijn land en stad geconfronteerd wordt;

- ontnemen we toeristische gidsen en leerkrachten van het lager en secundair onderwijs een perfecte kapstok om hun verhaal/les voor een leergierig publiek aan op te hangen en aanschouwelijk mee te maken.

De KGOKH hoopt dat deze inzichten nuttig kunnen zijn bij het geplande overleg over dit onderwerp overmorgen, 16 februari.

Namens het bestuur van de KGOKH en

Met de meeste hoogachting,

Jurgen Vandebotermat, voorzitter

Tel.: 0491 59 18 85

E-mail: kvasir@telenet.be